

Başî kel sāci āyakta nişāne
Utānıp arkasın tūtar koçāne

Der- āgūş eyleyip ānı *Nekisā*
Mūşerref kıldı bezmi zūhre-āsā

Dil āçup dīdi çengin her kılından
Mühābāt-ı gazel şīrīn dilinden

beyitleri ile tasvir edilen, kucakta tutularak çalınan, telleri kıldan ve ortası delik olan bu saz, belki de şairimizin, eserinin bir başka yerinde,

Kopuz'un öyle bürarlar kulāğın
Ki çatlatırdı ağılarken tamāğın

diye bahsettiği, millî türk sazlarından *kopuz*'dur.

030871 - Çimbi - porat

189 SUBAT 1993

Tarih Dergisi, c. 24, 1950 İstanbul, s. 283-308

Dergi / Kısım 24
Kütüphanede Mevcuttur

OSMANLI LARIN RUMELİ'DE İLK FETHETTİKLERİ ÇİMBİ KAL'ASI

M. Münir Aktepe

Mevzu'un mâhiyeti . XIII. asrın sonu ile XIV. asrın başlarında, nââm halinde bulunan Anadolu Selçuk devletinin şimali-garbi ucunda teşekkül ederek, daha ziyâde Bizans imparatorluğu üzerinde inkişaf eden yeni bir Beylik vücûda geliyordu. Bilâhîre Osmanlı imparatorluğu nâmını alacak olan bu Beylik, ilk devirlerde civar türk devletleriyle temasta olduğu gibi Bizans ile de bâzen dostâne bâzen hasmâne olmak üzere münâsebette idi. Bilhassa Bizans'ın Anadolu Yarımadası'ndaki topraklarını ele geçirip, onu, karşı sahile, Trakya ve Balkanlara çekilmeye mecbûr ettikten sonra da zaman zaman yardım veyahut tazyik maksadiyle Rumeli'ye, kendi kudretine göre kuvvet sevk etmekten geri durmuyor, aradaki teması kesmeyordu. Zira, XIV. asrın başlarında Bizans imparatorluğunu garpten ve şimalden tehdid eden Osmanlı Türkleri gibi her fırsattan istifade ederek Bizans aleyhine genişlemek isteyen Sırbistan ve Bulgaristan devletleri vardı. Bunlar da mezkûr asrın başlarında yeni bir canlılık gösteriyorlar ve İmparatorluğa vâris olmaya çalışıyorlardı. Velhâsıl Osmanlılar, Bulgarlar ve Sırlar, dört taraftan çevirdikleri bu İmparatorluğu bir an evvel kendi aralarında taksime uğraşmakta idiler. Ortada sür'atla inkıza doğru sürüklenip giden eski bir İmparatorluk vardı. Siyasî, ictimai ve iktisadî bakımlardan geçirdiği buhranlar, onun uzun ömürlü olamayacağını gösteriyordu. Bundan dolayı kendini dört taraftan kuşatan üç genç devlet, en büyük hisseyi kendilerine ayırabilmek gayesiyle büyük gayretler sarfetmek hatta kendi menfaatları icâbı bâzen Bizans nâm-ı hesabına, birbirleriyle mücâdeleden dahi ictinâp etmemekte idiler. Bu bakımdan Osmanlı Beyliğinin ilk müessisi sayılan Osman Bey ile bilhassa oğlu Orhan Bey, Bizans'ın gerek dâhilî ve gerek hâricî vaziyetini yakından tâkibetmişler; lüzüm gördükçe